

de BOOMKLEVER

Tijdschrift van de Natuurstudiegroep Dijleland

Jaargang 46 - juni 2018

Big Day 2018

een sfeerverslag

We schrijven zaterdag 5 mei 2018, iets voor tien uur 's avonds, aan de rand van het Meerdaalwoud in Sint-Joris-Weert. Een vierkoppig gezelschap legt de laatste hand aan het strijdplan voor de komende 24 uur. Verspreid over de regio bereiden maar liefst 50 vogelkijkers – jong en oud – zich voor om het onderste uit de kan te halen en samen zo veel mogelijk vogelsoorten te spotten binnen het werkgebied van de Natuurstudiegroep Dijleland.

Er heerst een zekere spanning en hier en daar een vleugje pessimisme. Zou het ditmaal lukken om het fenomenale record van 132 vogelsoorten in 2016 te verbreken? De voorbije week konden noch noemenswaardige trekbewegingen noch "specialekes" opgetekend worden, wat toch vragen oproept omtrent onze kans op succes. Wie weet wordt het zelfs ronduit een diepte-

punt? Veel tijd om te piekeren is er niet want iets later luiden de kerkklokken de start van deze elfde editie van de Big Day in.

Een roepende Ekster bij de Abdij van Vlierbeek gaat al onmiddellijk aan de haal met de prijs van de eerst waargenomen soort. Enkele ogenblikken later hoort het bosteam een Bosuil in Meerdaalwoud en bij de oprit Holsbeek van de E314 in Willele kan al meteen een Houtsnip gescoord worden. Het uilenteam vindt op de leemplateaus zonder getreuzel ook Steenuil, Kerkuil en Ransuil. In Wijgmaalbroek weerklinkt traditiegetrouw de zang van Nachtegaal, te Leefdaal plateau wordt Patrijs gehoord en in Korbeek-Dijle worden ook al Sprinkhaanzanger en Blauwborst tot de waargenomen soorten gerekend. Een vlotte start, want hiermee zijn vrijwel alle nachtelijke doelsoorten reeds waargenomen. Ook enkele meer algemene soorten kunnen ondertussen aan de lijst toegevoegd worden zoals Roodborst, Kraai en Knobbelzwaan. Te Leefdaal plateau wordt iets voor middernacht geen vogel maar een vallende ster waargenomen, een voorteken dat het toch een topeditie wordt?

Voor één soort worden de leemplateaus – van het Dorenveld tot het plateau van Maleizen – nog tot in de late uurtjes naarstig afgeschuimd: Kwartel. De grote aantallen zijn op dit moment nog niet toegekomen vanuit de overwinteringsgebieden

Zonsopgang - Doodse Bemde
Foto: Norbert De Clercq

Zonsopgang - Erps-Kwerps Noord
Foto: Bruno Bergmans

in Afrika, maar desondanks is er een waterkansje dat ergens in de streek een “kwik-me-dit” weerklinkt. Tevergeefs zo blijkt, waarna de meeste deelnemers kort onder de wol kruipen om hooguit een paar uur later weer van start te gaan.

Om 5 uur 's ochtends luidt de zang van een Gekraagde roodstaart het begin van de nieuwe dag in te Huldenberg. Vanaf dan gaat het snel en wordt de ene na de andere soort gemeld. In het Eikenbos wordt een Fluitier gehoord. In tegenstelling tot vorig jaar is deze soort vrij talrijk toegekomen uit Sub-Saharisch Afrika: later op de dag worden in het Zoniënwoud zonder al te veel moeite nog zes bijkomende zangposten gevonden. De meeste voorbijgangers vielen ook net te vroeg om Bosrietzanger mee te pikken, maar ditmaal is deze soort wel van de partij, zoals een zingend mannetje bij zonsopgang overtuigend demonstreert bij de Vijvers van Erps-Kwerps. Te Oud-Heverlee Zuid roept een Groenpootruiter herinneringen op aan de topeditie van 2016, toen niet één maar op een bepaald moment bijna 100 individuen pleisterden op dezelfde locatie. Het trektelteam weet vanop de trektelpost van Leefdaal plateau een Raaf op te pikken die de Dijlevallei overvliegt. Een zeer “goede” soort voor deze Big Day, aangezien het koppeltje Dijkelandse

Raven zich volledig wist te onttrekken aan onze aandacht gedurende de weken vóór de Big Day. Ook Slechtvalk, Watersnip, Wielewaal, Appelvink, Glanskop, Bruine kiekendief en tal van andere soorten vervoegen ondertussen de soortenlijst.

Om iets na 8 uur 's ochtends wordt de kaap van de 100 soorten al bereikt, wanneer een groepje Staartmezen zich laat opmerken op de Paardenrenbaan van Groenendaal. Niet veel later volgen ook Spotvogel en Grote lijster. Klaroengeschal weergalmt vanop de trektelpost te Leefdaal plateau wanneer het trektelteam een Roodkeelpieper uit de lucht weet te pikken, die bovendien vlak naast de trektelpost invalt! Een “vetrode” soort die voor het eerst tijdens een Big Day wordt opgemerkt. Niet veel later ontdekt team Twitching Twins een Hop in Wijgmaalbroek, eveneens een bijzonder straffe soort, die nog maar één keer eerder tijdens een Big Day werd waargenomen! In het uur dat volgt kunnen ook Visarend, Grauwe vliegenvanger, Havik, Roodborsttapuit en Waterral aan de lijst toegevoegd worden. In Wijgmaalbroek bereikt de Big Day een nieuw hoogtepunt wanneer een Grauwe klauwier ontdekt wordt – een ware droomsoort voor de Big Day, die nog nooit tijdens een eerdere editie werd gevonden. Alsof dit niet genoeg was, wordt

Team Twitching Twins - Wijgmaalbroek
Foto: Tom Bovens

Grauwe klauwier - Wijgmaalbroek
Foto: Jonathan Menu

iets later in Korbeek-Dijle ook nog een koppeltje Grauwe klauwier ontdekt!

Twee soorten geven ondanks doorgedreven inspanningen maar niet thuis: Matkop en Middeleste bonte specht. Beide soorten zijn vrij algemeen in de streek en worden normaalgezien tijdens elke Big Day waargenomen, maar vandaag werken ze echt niet mee. Vele persoonuren gaan voorbij zonder ook maar één glimp, roep of roffel op te vangen van een van beide soorten. Toch zal deze queeste deels bijdragen aan het succes van deze Big Day. Terwijl boswachters Johan en Marc en ondergetekende 's middags bijtanken aan een picknicktafel in het Tervuurse deel van het Zoniënwoud, horen we boven onze hoofden plotseling een bijzondere zang. Zou het werkelijk...? Opnameapparatuur wordt opgesteld om te documenteren wat we horen: een intrigerende boomkruiper waarvan de zang begint als een (gewone) Boomkruiper maar die eindigt als een Taigaboomkruiper! Af en toe weerklinkt bovendien een zuivere Taigaboomkruiperzang. Een bijzonder interessant gedragsecologisch fenomeen dat bekend staat als "mixed singing" (gemengd

zingen), waarbij een soort elementen overneemt van de zang van een nauw verwante soort. Dit stelt het individu in staat om ook tegen de nauw verwante soort een territorium te kunnen verdedigen. Bijna altijd neemt de minst talrijke soort elementen over van de meest talrijke, wat zou impliceren dat het hier wellicht werkelijk om een Taigaboomkruiper gaat. Een week na de Big Day kon dit beestje op dezelfde locatie gefotografeerd worden en nam het waargenomen verenkleed de twijfels weg: alles wijst op Taigaboomkruiper. Na vele jaren tevergeefs uitkijken naar deze soort in de regio, wordt dit individu uitgerekend tijdens de Big Day geheel toevallig opgemerkt.

De vijferteams weten bij het Grootbroek in Sint-Agatha-Rode de eerste stern van de dag op te pikken: een Visdiefje. Te Oud-Heverlee Zuid wordt dan weer een Bosruiter gevonden. Na een paar uur radiostilte worden in de namiddag zes Zwarte sterns waargenomen bij het Grootbroek. Na lang zoeken worden in Neerijse ook Goudvink en Zwarte specht gevonden. Na enkele bezoeken aan de industriezone in Haasrode wordt uiteindelijk ook Scholekster gevonden, een leuke klas-

Spreeuw
een van de vele waargenomen soorten
Foto: Tom Bovens

Nog een tweetal uur te gaan
Grootbroek te Sint-Agatha-Rode.
Foto: Maxime Fajenblat

Scholekster - Haasrode Industrie
Foto: Jonathan Menu

De nieuwe generatie Big Day'ers staat al klaar
Foto: Rose Bruffaerts

sieker tijdens elke Big Day sinds 2005. In Neerijse vliegt een Zwarte wouw over. De Zwarte sterns blijven goed doorkomen, met ook nog eens twaalf exemplaren die kort Oud-Heverlee Noord bezoeken en twee exemplaren te Neerijse Grote Bron. Op deze laatste locatie duikt plots ook een Dwergmeeuw op. Een Ooievaar die de streek doorkruist, brengt de teller naar maar liefst 125 soorten, met nog iets meer dan vijf uur te gaan. Toch blijkt het geen makkelijke opgave om de teller verder op te drijven. Zowel Matkop als Middelste bonte specht zijn nog steeds spoorloos, en een nauwkeurige check van de omgeving van Tersaert in Huldenberg leverde ook geen verhoopte Bruinkeelortolanen en Steppezandhoenen op. Wat humor blijft gelukkig nooit ver weg in de "Dijleland Bird Alert" WhatsAppgroep, die tijdens deze Big Day geïmagineerd wordt als voorname communicatieplatform. Uit de Doode Bemde komt om 19 uur uiteindelijk het verlossende bericht dat Matkop "binnen is". 126. Iets later kan ook nog een Wespendif vanuit Wijgmaal opgepikt worden. 127. Tijdens een zoveelste bezoek aan de omgeving van de

Dikke Eik in Mollendaalbos blijken de woudgeesten ons plots wél gunstig gezind en geven enkele Middelste bonte spechten een audiovisuele show. 128. Op twee uur verwijderd van het einde kan de euforie niet op wanneer een voorbijtrekkend Smelleken vanop Leefdaal plateau opgepikt kan worden. 129. Wie dacht dat hiermee de kous af was, bleek mis. Jawel, op minder dan een uur voor het einde van deze Big Day wordt nog een overtrekkende Graspieper onderschept. 130! Tijdens het laatste halfuur worden nog enkele laatste inspanningen geleverd om nog lastige soorten als Oehoe, Kwartel, Woudaap en Porseleinhoen op te sporen. Om klokslag 22 uur breekt het einde aan van deze editie – en wat voor een! Niet alleen gaat deze Big Day met 130 soorten de annalen in als tweede meest succesvolle ooit, ook de soortensamenstelling was deze keer om van te smullen: Raaf, Roodkeelpieper, Hop, Taigaboomkruiper, Grauwe klauwieren ... Bedankt aan alle deelnemers voor dit memorabel avontuur, en hopelijk tot de Big Day 2019!

Maxime Fajgenblat

De Big Day 2018 zit er op!
Foto: Maxime Fajgenblat

Bestuur

Luc Hendrickx
*Voorzitter, Penningmeester,
Watervogeltellingen*
luchendrickx2003@yahoo.com
0477-19 28 35

Kris Van Scharen
Erevoorzitter
kris.van.scharen@telenet.be

Maxime Fajgenblat
Secretaris
maxime.fajgenblat@gmail.com

Roel Uyttenbroeck
Ledenadministratie
roel_uyttenbroeck@hotmail.com

Gert Vanautgaerden
Vuursalamander
vanautgaerden.gert@gmail.com

Pieter Moysons
ABV-coördinator, Regioadmin
pieter_moysons@hotmail.com

Jonathan Menu
jona.menu@gmail.com

Redactie

Hoofdreductie
Maxime Fajgenblat
Clos des Poplis 17, 1332 Genval
0478 92 36 60
maxime.fajgenblat@gmail.com

Redactieteam
Jonathan Menu, Gert
Vanautgaerden, Luc Hendrickx,
Kelle Moreau & Herwig Blockx.

Abonnementen

Roel Uyttenbroeck
Voor al uw vragen i.v.m. uw abonnement
roel_uyttenbroeck@hotmail.com

Rondzendlijst Dijleland

<http://groups.yahoo.com/neo/groups/Dijlevallei/info>
maak een Yahoo ID aan en klik op 'join group'.
Bij aanmeldingsproblemen, contacteer
roel_uyttenbroeck@hotmail.com

Gert Vandezande
Trektelecoördinator
gert.vandezande@telenet.be

Kelle Moreau
Archivaris
kelle.moreau@gmail.com

Bruno Bergmans
bruno.bergmans@scarlet.be

Bart Creemers
bart.creemers@gmail.com

Hans Roosen
Vleermuizen
roosenhans@yahoo.com

André Verboven
andre.karine.verboven@telenet.be

Robby Stoks
robby.stoks@yahoo.com

Herwig Blockx
herwigblockx@yahoo.com

Website

Webmaster
Thomas Vandenbergh
thomas.vdbergh@gmail.com

Inhoud
Maxime Fajgenblat
maxime.fajgenblat@gmail.com

Waarnemingsarchivaris

Kelle Moreau
kelle.moreau@gmail.com

Werkgebied

Leuven, Bertem, Oud-Heverlee, Hulden-
berg, Overijse, Hoeilaart, Tervuren, Kortem-
berg & Herent.

Colofon

De Boomklever

Driemaandelijks tijdschrift van de
Natuurstudiegroep Dijleland.
De Boomklever brengt bijdragen
over studie en beheer van de
biodiversiteit in het Dijleland
en verschijnt viermaal per jaar
(maart, juni, september, december).

Abonnement

Geïnteresseerden kunnen de
Boomklever ontvangen door
overschrijving van 15 €
op rek.nr. **BE8600 115521 6850**
van de Natuurstudiegroep Dijleland
met opgave van naam en adres.
Een steunabonnement kost 20 €
of meer.

Copyright

Het copyright van de teksten,
illustraties en foto's blijft bij de
respectievelijke auteurs, tekenaars
en fotografen. Overname is enkel
mogelijk mits hun uitdrukkelijke
toestemming en bronvermelding.

Natuurpunt vzw

Natuurpunt is de grootste vereniging
voor natuur en landschap in
Vlaanderen.

Ze telt meer dan 88 000 gezinsleden
en beheert 19 000 hectare
natuurgebied. Lid worden van
Natuurpunt vzw kan door storting
van 27 € op rekeningnummer
BE17 2300 0442 3321.
www.natuurpunt.be

Lay-out

Walda Verbaenen - walda@walda.be

Druk

Drukkerij Atlanta - Diest
info@drukkerijatlanta.be
www.drukkerijatlanta.be

Oplage: 220 ex.

V.U.: Luc Hendrickx, Naamsestraat
142 bus 1 - 3000 Leuven